

Załącznik
do uchwały Nr LXXVII/2427/2006
Rady m. st. Warszawy
z dnia 22 czerwca 2006 r.

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Stołecznego Warszawy

Rozdział I Postanowienia ogólne

§ 1

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie m. st. Warszawy, zwany dalej regulaminem, określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie m. st. Warszawy.

§ 2

1. Ilekroć w regulaminie jest mowa o:

- 1) **ustawie** - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. Nr 132 poz.622 z późn. zm.),
- 2) **właścicielach nieruchomości** – rozumie się przez to właścicieli nieruchomości zdefiniowanych w ustawie z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* tj. także współwłaścicieli, użytkowników wieczystych oraz jednostki organizacyjne i osoby posiadające nieruchomości w zarządzie lub użytkowaniu, a także inne podmioty władające nieruchomością oraz osoby sprawujące zarząd nad nieruchomością wspólną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. *o własności lokali* (Dz. U. z 2000 r. Nr 80 poz. 903 z późn. zm.),
- 3) **nieczystościach ciekłych** - rozumie się przez to ścieki powstające w domowych urządzeniach sanitarnych, gromadzone przejściowo w bezodpływowych zbiornikach,
- 4) **przedsiębiorcy** - rozumie się przez to przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie Prezydenta m. st. Warszawy na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości lub opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych oraz prowadzący tego rodzaju działalność zakład będący jednostką organizacyjną m.st. Warszawy,
- 5) **zwierzętach domowych** - rozumie się przez to zwierzęta tradycyjnie przebywające wraz z człowiekiem w jego domu lub innym odpowiednim pomieszczeniu, utrzymywane przez człowieka w charakterze jego towarzysza,
- 6) **zwierzętach gospodarskich** - rozumie się przez to koniowate, bydło, jeleniowate, drób, świnie, owce, kozy, pszczoły, zwierzęta futerkowe,
- 7) **odpadach komunalnych** - rozumie się przez to odpady zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach* (Dz. U. Nr 62 poz. 628 z późn. zm.) tj. odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

2. W ramach odpadów komunalnych wyodrębnia się następujące rodzaje:

- a) **ulegające biodegradacji** – rozumie się przez to odpady komunalne, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów,
- b) **roślinne** - rozumie się przez to odpady komunalne powstające na prywatnych lub publicznych terenach zielonych wskutek ich pielęgnacji oraz ich uprawiania, a także odpady pochodzenia roślinnego z targowisk oraz kłody drzew i gałęzie zalegające na drogach publicznych,
- c) **wielkogabarytowe** - rozumie się przez to odpady komunalne, które ze względu na swoje rozmiary lub masę nie mogą być umieszczone w typowych pojemnikach z wyłączeniem zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- d) **niebezpieczne** - rozumie się przez to odpady komunalne, które zawierają składniki niebezpieczne oraz posiadają właściwości niebezpieczne określone w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach*,
- e) **niesegregowane** – rozumie się przez to odpady komunalne nie poddane selektywnemu zbieraniu,
- f) **opakowaniowe** - rozumie się przez to odpady zdefiniowane w ustawie z dnia 11 maja 2001 r. *o opakowaniach i odpadach opakowaniowych* (Dz. U. Nr 63 poz. 638 z późn. zm.) tj. wszystkie opakowania, w tym opakowania wielokrotnego użytku wycofane z ponownego użycia, stanowiące odpady komunalne w rozumieniu przepisów o odpadach, z wyjątkiem odpadów powstających w procesie produkcji opakowań,
- g) **surowcowe** – rozumie się przez to selektywnie gromadzone komunalne odpady opakowaniowe: z papieru i tektury, ze szkła bezbarwnego i kolorowego, z tworzyw sztucznych, z metali, wielomateriałowe oraz nieopakowaniowe odpady z papieru i tektury,
- h) **zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny** - rozumie się przez to sprzęt wymieniony w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* (Dz. U. Nr 180 poz. 1495), pochodzący z gospodarstw domowych lub z innych źródeł, który ze względu na charakter i ilość jest podobny do zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych, stanowiący odpady komunalne w rozumieniu przepisów o odpadach.

Rozdział II

Wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości i części nieruchomości przeznaczonej do użytku publicznego

§ 3

Odpady komunalne powstałe na terenie nieruchomości zbierane są selektywnie.

§ 4

Przedsiębiorcy działający w imieniu Miasta Stołecznego Warszawy organizują system selektywnego zbierania odpadów komunalnych i realizują, w ramach porozumień, selektywną zbiórkę odpadów na terenach ogólnodostępnych.

§ 5

1. W drodze selektywnej zbiórki wydzieleniu z wytworzonych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych podlegają:
 - 1) odpady surowcowe:
 - a) odpady opakowaniowe z papieru i tektury,
 - b) odpady opakowaniowe ze szkła bezbarwnego i kolorowego,
 - c) odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych,
 - d) odpady opakowaniowe z metali,
 - e) odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
 - f) nieopakowaniowe odpady z papieru i tektury.
 - 2) odpady roślinne,
 - 3) odpady z remontów,
 - 4) odpady wielkogabarytowe,
 - 5) odpady niebezpieczne,
 - 6) odpady w postaci zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.
2. W drodze selektywnej zbiórki z terenów służących do użytku publicznego wydzieleniu z wytwarzanych odpadów komunalnych podlegają odpady surowcowe, o których mowa w ust. 1 p. 1.
3. Wszystkie bądź wybrane rodzaje odpadów surowcowych, o których mowa w ust. 1 p. 1 mogą być zbierane łącznie.

§ 6

Z zastrzeżeniem § 27 odpady niebezpieczne powinny być zbierane i odbierane w sposób i w terminach uzgodnionych z przedsiębiorcą.

§ 7

Zbieranie odpadów komunalnych powstałych w wyniku prowadzenia prac remontowych może odbywać się wyłącznie w workach lub specjalnie przygotowanych przez prowadzącego prace, odrębnych pojemnikach (kontenerach).

§ 8

1. Odpady wielkogabarytowe powinny być gromadzone nie wcześniej niż 24 godziny przed wyznaczonym terminem odbioru wyłącznie w specjalnie wyznaczonym miejscu na terenie nieruchomości w sposób umożliwiający swobodny dostęp przedsiębiorcy.
2. Odpady wielkogabarytowe mogą być zbierane w przeznaczonych do tego celu kontenerach ustawianych przez przedsiębiorcę w wyznaczonych terminach na okres nie dłuższy niż 24 godziny i spełniających ogólne warunki określone w regulaminie.
3. Wyznaczenie terminu odbioru odpadów wielkogabarytowych następuje w uzgodnieniu z przedsiębiorcą. Informację o tym terminie podaje się do wiadomości mieszkańców na terenie danej nieruchomości poprzez wywieszenie informacji na nieruchomości.

§ 9

1. Błoto, śnieg i lód z części nieruchomości przeznaczonych do użytku publicznego powinny być gromadzone w miejscach, w których nie powodują zakłóceń w ruchu pieszych lub pojazdów w sposób umożliwiający ich odbiór przez przedsiębiorcę.

2. Błoto, śnieg i lód z chodników położonych bezpośrednio przy granicy nieruchomości powinny być gromadzone w przyzmach na skraju chodnika od strony jezdni, z zachowaniem możliwości odpływu wody roztopowej, pozostawiając wolne przejście dla pieszych. Przyzmy nie powinny znajdować się na terenach zieleni, przy drzewach i w misach drzew, w pojemnikach przeznaczonych na kwiaty oraz przy latarniach, urządzeniach energetycznych, sygnalizatorach świateł itp.
3. Inne zanieczyszczenia z nieruchomości i chodników należy usuwać w miarę potrzeby.
4. Zakazuje się zgarniania śniegu, lodu, błota lub innych zanieczyszczeń z chodników na jezdnię.

§ 10

1. Mycie pojazdów mechanicznych poza myjniami dopuszcza się jedynie w miejscach o utwardzonym podłożu i pod warunkiem, że powstające ścieki odprowadzane są do kanalizacji miejskiej lub do zbiornika bezodpływowego, z którego są usuwane zgodnie z regulaminem.
2. Naprawy pojazdów mechanicznych poza warsztatami naprawczymi mogą być przeprowadzane w obrębie nieruchomości, jeżeli nie spowodują zanieczyszczenia wód i gleby oraz uciążliwości dla mieszkańców. Zużyte części i materiały eksploatacyjne winny być zagospodarowane zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 11

Dopuszcza się z zastrzeżeniem § 26 - na terenach rozproszonej zabudowy jednorodzinnej i terenach rolniczych - spalanie poza instalacjami i urządzeniami powstałych na terenie nieruchomości odpadów roślinnych pochodzących z zabiegów pielęgnacyjnych i upraw pod warunkiem ograniczenia uciążliwości dla korzystających z nieruchomości służących do wspólnego użytku i nieruchomości sąsiednich.

§ 12

Właścicielom nieruchomości zaleca się przy ustalaniu wewnętrznych zasad utrzymania porządku w obrębie nieruchomości uwzględnienie wymagań wynikających z regulaminu oraz podanie ich do wiadomości mieszkańców poprzez wywieszenie na terenie nieruchomości.

Rozdział III

Urządzenia przeznaczone do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunki rozmieszczania i utrzymania tych urządzeń

§ 13

Biorąc za podstawę wielkość 0,05 m³ jako średnią ilość odpadów komunalnych wytwarzanych w ciągu tygodnia przez jedną osobę zamieszkujejącą na terenie nieruchomości ustala się pojemność pojemników służących do zbierania odpadów komunalnych: 0,05 do 5 m³, a kontenerów od 3,5 do 36 m³
Pojemniki i kontenery muszą być dostępne dla wszystkich mieszkańców danej nieruchomości.

§ 14

1. Na nieruchomości zabudowanej budynkiem lub budynkami wielolokalowymi, w których zamieszkuje ponad 20 mieszkańców należy ustawić pojemniki na odpady niesegregowane o łącznej objętości, co najmniej 1,1 m³ lub mniejszej rekompensowanej większą częstotliwością opróżniania.
2. Nieruchomość należy wyposażyć w dostateczną ilość pojemników służących do zbierania odpadów komunalnych:
 - 1) surowcowych,
 - 2) pozostałych niesegregowanych.

§ 15

1. Dla potrzeb selektywnej zbiórki odpadów surowcowych stosuje się pojemniki odpowiadające ogólnym warunkom określonym w regulaminie, oznakowane następującymi kolorami:

- 1) niebieskim - przeznaczone na odpadowe opakowania z papieru i tektury oraz papier i tekturę nieopakowaniowe,
- 2) białym - przeznaczone na odpadowe opakowania ze szkła bezbarwnego,
- 3) zielonym - przeznaczone na odpadowe opakowania ze szkła kolorowego,
- 4) żółtym - przeznaczone na odpadowe opakowania z metali, tworzyw sztucznych oraz wielomateriałowe,
- 5) czerwonym – przeznaczone na zbierane łącznie odpady surowcowe, oraz
- 6) brązowym - przeznaczone na odpady ulegające biodegradacji.

Pojemniki powinny być oznakowane napisami określającymi rodzaj odpadów, na jaki są przeznaczone. Na pojemnikach winna być umieszczona informacja zawierająca nazwę przedsiębiorcy będącego właścicielem lub posiadaczem pojemnika, logo, adres i telefon obsługującego pojemnik przedsiębiorcy.

2. Pojemniki przeznaczone do zbierania odpadów surowcowych powinny zabezpieczać te odpady przed negatywnym wpływem warunków atmosferycznych.
3. Pojemniki ustawia się na utwardzonej powierzchni, co umożliwia ich załadunek i rozładunek.

§ 16

1. Odpady komunalne mogą być zbierane jedynie w szczelnych i wykonanych z materiałów trudnopalnych pojemnikach lub kontenerach.
2. Pojemniki i kontenery muszą mieć konstrukcję zapewniającą możliwość utrzymania ich właściwego stanu sanitarnego, uniemożliwiającą wydostawanie się odpadów pod wpływem wiatru, deszczu i innych czynników zewnętrznych oraz uniemożliwiającą zwierzętom dostęp do odpadów.
3. W pojemnikach i kontenerach na odpady komunalne nie gromadzi się śniegu, lodu, gorącego popiołu, żużlu, gałęzi, gruzu budowlanego, odpadów wielkogabarytowych, odpadów niebezpiecznych i odpadów w postaci zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

§ 17

1. Na każdej nieruchomości zamieszkałej lub, na której prowadzona jest działalność gospodarcza musi być, co najmniej jeden pojemnik na odpady komunalne niesegregowane.

2. W zabudowie jednorodzinnej oraz w przypadkach braku możliwości ustawienia pojemników dopuszcza się stosowanie do zbiórki odpadów worków plastikowych o pojemności od 60 do 120 litrów, przy zachowaniu kolorystyki i oznaczeń jak w § 15.
3. Dopuszcza się stosowanie dla potrzeb selektywnej zbiórki odpadów surowcowych pojemników wielokomorowych przeznaczonych do selektywnego gromadzenia kilku rodzajów odpadów surowcowych. Zasady dotyczące oznaczeń i kolorystyki stosuje się odpowiednio.

§ 18

Z obowiązków wymienionych w § 15, § 16 i § 17 zwolnieni są właściciele niezabudowanych działek budowlanych do czasu rozpoczęcia budowy, jeżeli na terenie działki nie jest prowadzona działalność gospodarcza oraz właściciele działek rekreacyjnych poza okresem od kwietnia do października.

§ 19

1. Urządzenia służące do zbierania odpadów komunalnych, w tym również komory i szyby zsypane w budynkach, właściciel nieruchomości utrzymuje w odpowiednim stanie technicznym, sanitarnym i porządkowym i poddaje je dezynfekcji.
2. Pojemniki i kontenery służące do zbiórki odpadów komunalnych powinny być myte i dezynfekowane przynajmniej 1 raz w kwartale w taki sposób, aby nie doszło do skażenia środkami myjącymi i dezynfekującymi miejsca wykonywania tej czynności.
3. Miejsca, gdzie znajdują się pojemniki i kontenery należy utrzymywać w czystości. Po każdorazowym odbiorze odpadów komunalnych dokonuje się uporządkowania miejsca, gdzie znajdują się pojemniki (kontenery) oraz terenu, na którym wykonywana była czynność odbioru odpadów komunalnych.

§ 20

1. Pojemniki i kontenery powinny być ustawione w miejscach łatwo dostępnych zarówno dla zbierających odpady komunalne jak i dla przedsiębiorcy odbierającego odpady komunalne.
2. Pojemniki i kontenery należy ustawić w granicach nieruchomości, z zastrzeżeniem ust. 3, na twardej, równej powierzchni, zabezpieczającej przed zbieraniem się wody, błota i innych zanieczyszczeń.
3. W przypadku niemożności usytuowania pojemników i kontenerów na własnej nieruchomości należy uzyskać zgodę właściciela innej nieruchomości lub zarządcy drogi na ustawienie pojemników na ich terenie.
4. Przedsiębiorcy zapewnia się, w uzgodnionym z nim terminie, swobodny dostęp do pojemników i kontenerów, umożliwiając ich opróżnienie bez narażania na szkodę ludzi, budynków bądź pojazdów.
5. Odstąpienie od wymagań określonych w ust. 4 może nastąpić w drodze porozumienia z przedsiębiorcą.
6. Pojemniki i kontenery, w których gromadzone są odpady komunalne nie powinny być usytuowane w ciągach komunikacyjnych takich jak jezdnie, chodniki, zatoki parkingowe oraz trawniki.

§ 21

1. Na drogach publicznych oraz na terenie nieruchomości, na których znajdują się obiekty służące do użytku publicznego, w tym na wewnętrznych drogach osiedlowych, należy ustawiać trudnopalne pojemniki lub kosze uliczne o pojemności od 0,020 m³ do 0,080 m³.

2. Pojemniki lub kosze, o których mowa w ust. 1 rozmieszcza się w szczególności przy oznakowanych przejściach dla pieszych, przystankach komunikacyjnych oraz w miejscach o dużym natężeniu ruchu pieszego.
3. Pojemniki lub kosze uliczne powinny posiadać konstrukcję uniemożliwiającą wydostawanie się odpadów pod wpływem wiatru, deszczu i innych czynników zewnętrznych.

Rozdział IV

Częstotliwość i sposób pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego

§ 22

1. Odbiór odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z nieruchomości może być dokonywany wyłącznie przez przedsiębiorcę.
2. Umowa lub umowy na świadczenie usług odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości powinny określać zakres obejmujący odbiór wszystkich odpadów powstających na terenie nieruchomości, w tym:
 - 1) odpadów niesegregowanych,
 - 2) zebranych selektywnie odpadów surowcowych,
 - 3) odpadów roślinnych,
 - 4) odpadów wielkogabarytowych,
 - 5) odpadów remontowych,
 - 6) odpadów niebezpiecznych,
 - 7) zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,a także częstotliwość odbioru odpadów komunalnych niesegregowanych zgodną z regulaminem zaś pozostałych w miarę potrzeb.
3. Odpady, powinny być odbierane z częstotliwością zapewniającą nieprzepełnianie pojemników lub kontenerów oraz utrzymanie czystości i porządku wokół pojemników (kontenerów) jednakże nie rzadziej niż:
 - 1) 1 raz na dwa tygodnie z budynków jednorodzinnych,
 - 2) 1 raz na tydzień z budynków wielorodzinnych.
4. Usuwanie odpadów wielkogabarytowych, remontowych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego winno odbywać się okresowo zgodnie z ogłoszonym harmonogramem uzgodnionym z przedsiębiorcą lub w miarę potrzeby.
5. Zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe powinny być opróżniane z częstotliwością zapewniającą nieprzepełnienie zbiornika bezodpływowego. Na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych właściciel nieruchomości zawiera umowę z przedsiębiorcą.

§ 23

Właściciel nieruchomości obowiązany jest do przechowywania przez okres co najmniej dwóch lat umów o których mowa w § 22 ust. 2 i 5 oraz dowodów zapłaty przedsiębiorcy za usługi odbioru odpadów komunalnych oraz za opróżnianie i wywóz nieczystości ciekłych.

§ 24

Usuwanie odpadów gromadzonych w pojemnikach lub koszach ulicznych z terenów określonych w § 21 winno odbywać się w miarę ich napełnienia nie rzadziej jednak niż

1 raz na tydzień w sezonie jesiennie – zimowym i 2 razy na tydzień w sezonie wiosenne - letnim.

Rozdział V

Maksymalny poziom odpadów komunalnych ulegających biodegradacji dopuszczonych do składowania na składowiskach

§ 25

1. Określa się następujące maksymalne ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji dopuszczonych do składowania na składowiskach odpadów:
 - 1) w roku 2007 – 90% (wagowo) całkowitej ilości odpadów ulegających biodegradacji w stosunku do wytworzonych w 1995 roku, co stanowi 70 % (wagowo) całkowitej ilości odpadów ulegających biodegradacji
 - 2) w roku 2008 – 79% (wagowo) całkowitej ilości odpadów ulegających biodegradacji w stosunku do wytworzonych w 1995 roku, co stanowi 60% (wagowo) całkowitej ilości odpadów ulegających biodegradacji,
 - 3) w roku 2009 – 74% (wagowo) całkowitej ilości odpadów ulegających biodegradacji w stosunku do wytworzonych w 1995 roku, co stanowi 56% (wagowo) całkowitej ilości odpadów ulegających biodegradacji,
 - 4) w roku 2010 – 68 % (wagowo) całkowitej ilości odpadów ulegających biodegradacji w stosunku do wytworzonych w 1995 roku, co stanowi 50% (wagowo) całkowitej ilości odpadów ulegających biodegradacji,
 - 5) w roku 2011 – 63 % (wagowo) całkowitej ilości odpadów ulegających biodegradacji w stosunku do wytworzonych w 1995 roku, co stanowi 47% (wagowo) całkowitej ilości odpadów ulegających biodegradacjiprzyjmując za podstawę założenia dotyczące wytwarzania i ograniczania ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, wskazane w załączniku do regulaminu.
2. Maksymalny dopuszczalny poziom składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji odebranych przez przedsiębiorcę z terenu m.st., Warszawy określa się zgodnie z planem gospodarki odpadami, przyjmując za podstawę docelowe ilości odpadów dopuszczonych do składowania w latach 2007 – 2011 oraz udział przedsiębiorcy w rynku usług w roku poprzednim.
3. Udział przedsiębiorcy w rynku usług stanowi iloraz masy niesegregowanych odpadów komunalnych odebranych przez przedsiębiorcę i łącznej masy tych odpadów odebranych z terenu m.st. Warszawy w danym roku.
4. Minimalna procentowa ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazana przez przedsiębiorcę do odzysku lub unieszkodliwiania z wyłączeniem składowania określona jest w załączniku.

Rozdział VI

Inne wymagania wynikające z planu gospodarki odpadami

§ 26

1. Zaleca się kompostowanie we własnym zakresie, w sposób nie powodujący uciążliwości dla otoczenia, lub przekazywanie do kompostowni odpadów roślinnych powstających na terenie nieruchomości.

2. Odpady roślinne pochodzące z pielęgnacji publicznych terenów zieleni miejskiej oraz ogrodów działkowych przekazywać należy do kompostowni.
3. Dopuszcza się spalanie odpadów roślinnych, jeżeli pochodzą z roślin porażonych przez choroby i szkodniki.

§ 27

Odpady niebezpieczne gromadzi się następująco:

- 1) leki przeterminowane - w punktach zbiórki zlokalizowanych w aptekach,
- 2) zużyte baterie - w wyznaczonych punktach zbiórki,
- 3) zużyte akumulatory - w placówkach handlowych oraz w stacjach obsługi i naprawy samochodów,
- 4) inne odpady niebezpieczne - w przeznaczonych do tego punktach zbiórki.

Rozdział VII

Obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe

§ 28

1. Utrzymujący zwierzęta domowe ponoszą pełną odpowiedzialność za zachowanie utrzymywanych zwierząt.
2. Utrzymujący zwierzęta domowe są zobowiązani do zachowania środków ostrożności zapewniających ochronę zdrowia i życia ludzi i innych zwierząt oraz w szczególności do dołożenia starań, by zwierzęta te były jak najmniej uciążliwe dla otoczenia i nie zakłócały spokoju domowego i nie zanieczyszczały miejsc przeznaczonych do wspólnego użytku.

§ 29

1. Utrzymujący zwierzęta domowe mają obowiązek stałego i skutecznego dozoru nad nimi.
2. Zwierzęta agresywne lub mogące wzbudzać zagrożenie dla otoczenia winny być prowadzone pojedynczo, wyłącznie przez osoby dorosłe. Zwierzęta te muszą być prowadzone w sposób zapewniający sprawowanie nad nimi kontroli.
3. Utrzymujący pajęczaki, owady, gady, płazy, ptaki i inne zwierzęta egzotyczne w lokalach mieszkalnych i użytkowych obowiązani są zabezpieczyć je przed wydostaniem się z pomieszczenia.
4. Zwierzęta egzotyczne mogą być wyprowadzane poza lokal jedynie na uwięzi lub w klatce.
5. Na tereny przeznaczone do wspólnego użytku psy należy wyprowadzać na smyczy, a agresywne nadto w kagańcach.
6. Na terenie nieruchomości może przebywać na swobodzie pies, o ile przebywanie takie nie jest uciążliwe dla sąsiadów i innych osób, a nieruchomość posiada ogrodzenie uniemożliwiające wydostanie się psu poza teren nieruchomości. Ponadto w widocznym miejscu umieszcza się tablicę ostrzegawczą.
7. W miejscach mało uczęszczanych przez ludzi dopuszcza się zwolnienie psa ze smyczy i kagańca pod warunkiem zachowania przez właściciela lub opiekuna pełnej kontroli zachowania psa za wyjątkiem psów rasy uznanej za agresywną lub mieszańce tych ras, które muszą mieć nałożony kaganiec.
8. Psy mogą być zwolnione ze smyczy na obszarach wyznaczonych.

9. Psów i innych zwierząt domowych nie wprowadza się:
 - 1) do placówek handlowych, gastronomicznych i innych obiektów wspólnego użytku, jeżeli wynika to z wyraźnego oznakowania,
 - 2) na tereny placów gier i zabaw dla dzieci.
10. Przepisu ust. 9 nie stosuje się do psów-przewodników osób niewidomych i psów-opiekunów osób niepełnosprawnych. Psy te muszą posiadać wyraźne oznakowanie.
11. Zabrania się pozostawiania psów i innych zwierząt w obrębie nieruchomości niezamieszkałych lub nieużytkowanych.

§ 30

1. Gołębi nie utrzymuje się w rejonach, w których występuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.
2. Dopuszcza się utrzymywanie gołębi w rejonach, w których występuje zabudowa mieszkaniowa, jeżeli nie jest to uciążliwe dla ludzi, a nadto nie powoduje zanieczyszczenia terenów przeznaczonych do wspólnego użytku oraz nieruchomości sąsiednich.

§ 31

Utrzymujący psy, koty i inne zwierzęta domowe zobowiązani są do posiadania dowodu aktualnych szczepień ochronnych wymaganych bądź zarządzanych przez odpowiednie służby weterynaryjne.

§ 32

Właściciele zwierząt domowych są zobowiązani do bezzwłocznego usuwania odchodów tych zwierząt z terenów przeznaczonych do wspólnego użytku. Odchody należy umieszczać w oznakowanych pojemnikach, koszach ulicznych lub pojemnikach na niesegregowane odpady komunalne. Obowiązek ten nie dotyczy osób niewidomych, korzystających z psów – przewodników oraz osób niepełnosprawnych, korzystających z psów-opiekunów.

§ 33

Przy przewozie i przenoszeniu zwierząt domowych utrzymujący je zobowiązani są stosować środki ochrony niezbędne dla bezpieczeństwa innych osób i zwierząt oraz dla utrzymania czystości w miejscach przeznaczonych do wspólnego użytku.

§ 34

1. Psy przebywające na terenie przeznaczonym do wspólnego użytku powinny posiadać identyfikator, trwale przymocowany do obroży, umożliwiający ustalenie jego właściciela. Zaleca się elektroniczne znakowanie psów (czipowanie).
2. Zwierzę przebywające na terenie przeznaczonym do wspólnego użytku bez opieki będzie przewiezione do schroniska dla bezdomnych zwierząt, a egzotyczne oddane do ogrodu zoologicznego bądź schroniska.
3. Zabrania się grzebania zwłok zwierząt domowych poza grzebowiskami zwłok zwierzęcych i ich części.

Rozdział VIII

Zasady utrzymywania zwierząt gospodarskich

§ 35

1. Kozy, zwierzęta futerkowe, drób mogą być utrzymywane na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej wyłącznie w obiektach zamkniętych tak, aby nie mogły

przedostawać się na drogi, tereny publiczne i przeznaczone do wspólnego użytku. Utrzymywanie zwierząt gospodarskich nie może powodować uciążliwości, w tym zapachowych dla innych użytkowników nieruchomości lub użytkowników nieruchomości sąsiednich, nie może również obniżać standardów sanitarnych.

2. Koniowate, bydło, jeleniowate, świnie, owce i pszczoły mogą być utrzymywane na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej oddalonych od granic osiedli mieszkaniowych nie mniej niż 1000 m.
3. Konie przeznaczone do celów rekreacyjnych i służbowych wyłącza się z obowiązku ust. 2

§ 36

Na obszarach wyłączonych z produkcji rolniczej zakazuje się utrzymywania zwierząt gospodarskich:

- 1) na terenie osiedli o zabudowie powyżej dwóch kondygnacji naziemnych,
- 2) w budynkach wielorodzinnych,
- 3) na nieruchomościach zabudowy jednorodzinnej o powierzchni poniżej 500 m².

§ 37

Właściciel lub użytkownik zwierząt gospodarskich wykorzystywanych do wykonywania usług przewozowych i rekreacyjnych zobowiązany jest do usuwania odchodów pozostawionych przez te zwierzęta w miejscu postoju tych zwierząt jeżeli miejscami tymi są utwardzone lub wyasfaltowane drogi i place publiczne.

Rozdział IX

Obszary podlegające obowiązkowej deratyzacji i terminy jej przeprowadzenia

§ 38

1. Obowiązkowej deratyzacji podlegają obszary:
 - 1) skoncentrowanego budownictwa mieszkaniowego,
 - 2) zabudowane obiektami i magazynami wykorzystywanymi odpowiednio do przetwórstwa bądź przechowywania lub składowania produktów rolno-spożywczych.
2. Deratyzację przeprowadza się corocznie w grudniu o ile na obszarach wskazanych w ust. 1 stwierdzono występowanie gryzoni, a w uzasadnionych przypadkach, w miarę potrzeby, również na terenach ogólnodostępnych.

Cele w zakresie ograniczenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

Strumień odpadów		Lata				
		2007	2008	2009	2010	2011
Ilość wytwarzanych odpadów ulegających biodegradacji [Mg]		340 070	344 950	349 800	354 620	356 760
Maksymalna ilość odpadów ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie	W odniesieniu do ilości bazowej (wytworzone w roku 1995) [%]	90	79	74	68	63
	W wielkościach bezwzględnych [Mg]	236 880	207 550	193 640	179 730	165 820
Ilość odpadów ulegających biodegradacji podlegających odzyskowi lub unieszkodliwianiu z wyłączeniem składowania	[Mg]	103 190	137 400	156 160	174 890	190 940
	[%]	30	40	44	50	53

